

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.007.02.2016
P/16/080

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/080 – Funkcjonowanie gospodarki ściekowej w gminach regionu Wielkich Jezior Mazurskich.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
<i>Kontroler</i>	Andrzej Sibierski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/13/2016 z dnia 18 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Gminy w Pozezdrzu, ul. 1 Maja 1A, 11-610 Pozezdrze (dalej: „Urząd”).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Wójt Gminy Pozezdrze (dalej: „Wójt”) – do 9 grudnia 2014 r. Marzenna Supranowicz, następnie Bohdan Mohyła. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2014-2016 (I kwartał) Gmina Pozezdrze (dalej: „Gmina”) była właściwie przygotowana organizacyjnie do realizacji zadań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków. Dysponowała własną siecią kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnią ścieków, spełniającą obowiązujące normy jakości odprowadzanych ścieków. Współpracowała z gminami regionu Wielkich Jezior Mazurskich (dalej: „WJM”)

w zakresie planowania i rozwoju gospodarki ściekowej. Zgodnie z obowiązującymi wymogami w Urzędzie prowadzono też ewidencję znajdujących się na jej terenie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, a Wójt wydawał zezwolenia na odbiór nieczystości ciekłych oraz ich transport. Gmina nie posiadała sieci kanalizacji służącej do odprowadzania wód opadowych i roztopowych, nie podejmowała też działań w zakresie uregulowania gospodarki takimi wodami.

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej dotyczyły przede wszystkim:

- nieuwzględnienia w gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach² („ustawa o utrzymaniu czystości”), co najmniej 22 takich zbiorników znajdujących się w sześciu miejscowościach na terenie Gminy,
- niesprawowania przez Wójta kontroli nad przestrzeganiem częstotliwości i sposobu opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków, co stanowiło naruszenie art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 9u ww. ustawy,
- niesprawowania przez Wójta należytej kontroli nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych (dalej: „przedsiębiorców”)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 250 t.j.

obowiązku sporządzania i przekazywania wójtowi kwartalnych sprawozdań, o którym mowa w art. 9o ww. ustawy.

W związku z tymi nieprawidłowościami w Urzędzie nie dysponowano rzetelnymi danymi dotyczącymi liczby zbiorników bezodpływowych znajdujących się na terenie Gminy, wywiązywania się właścicieli nieruchomości z obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz usuwania osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina nie posiadała także aktualnego gminnego programu ochrony środowiska, co było sprzeczne z postanowieniami art. 14 ust. 2 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³ (dalej: „Prawo ochrony środowiska”).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne gminy do realizacji zadań związanych z gospodarką ściekową.

1.1. Przepisanie zadań z zakresu gospodarki ściekowej pracownikom oraz komórkom organizacyjnym urzędu.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁴, zadania z zakresu gospodarki ściekowej przypisano Referatowi Rozwoju Gminy i Przedsięwzięć Publicznych, liczącemu pięć osób. Referat ten realizował m.in. zadania dotyczące współdziałania z instytucjami i podmiotami w zakresie odprowadzania ścieków, współpracy i uzgadniania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego, nadzoru nad realizacją ustaleń takich planów, ustalania warunków zagospodarowania i zabudowy terenu, nadzoru nad prawidłowym i bieżącym utrzymaniem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w celu zapewniania nieprzerwanej dostawy wody i odprowadzenia ścieków oraz współpracy z operatorem tej sieci, dbałości o utrzymanie czystości w gminie, wydawania uwarunkowań środowiskowych realizacji inwestycji. W ramach Referatu funkcjonowało jednoosobowe stanowisko ds. ochrony środowiska i inwestycji. Zatrudniony na tym stanowisku pracownik posiadał w zakresie swoich obowiązków m.in. prowadzenie spraw wynikających z zadań własnych gminy w zakresie ochrony środowiska, dbałość o utrzymanie czystości w gminie, nadzór nad prawidłowym i bieżącym utrzymaniem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej i prowadzenie spraw związanych z weryfikacją taryf zbiorowego odprowadzenia ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 4-13)

1.2. Diagnozowanie potrzeb i możliwości w zakresie gospodarki ściekowej.

Kierunki rozwoju w zakresie gospodarki ściekowej określone zostały w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pozezdrze*, uchwalonym w 1999 r. przez Radę Gminy w Pozezdrzu⁵ (dalej: „Rada Gminy”). W dokumencie tym wskazano na ograniczenia wynikające z faktu występowania na większości terenu gminy nieciągłej izolacji lub braku izolacji od podstawowego poziomu wodonośnego, co uzasadniało konieczność tworzenia systemowych rozwiązań gospodarki ściekowej i docelowe skanalizowanie wszystkich miejscowości. Wybór rozwiązań w tym zakresie miał być poprzedzony wykonaniem

³ Dz. U. z 2016 r. poz. 672

⁴ Wprowadzony Zarządzeniem Nr 86/15 Wójta Gminy Pozezdrze z dnia 7 lipca 2015 r.

⁵ Uchwała Rady Gminy w Pozezdrzu Nr XII/60/99 z 27 sierpnia 1999 r.

koncepcji gospodarki ściekowej dla całej gminy oraz analizy techniczno-ekonomicznej. Koncepcję kanalizacji ściekowej Gmina opracowała w 2000 r. W związku z tym, że większość miejscowości w Gminie nie posiadała rozwiązane problemu gospodarki ściekowej, założono w niej m.in. uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez budowę kanalizacji ciśnieniowej z pompowniami, rozbudowę oczyszczalni ścieków w Pozezdrzu oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej.

W 2004 r. Rada Gminy zatwierdziła *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pozezdrze*⁶, realizowany do 2013 r. Wskazano w nim na nieuregulowaną gospodarkę wodno-ściekową, jako jeden z głównych czynników hamujących rozwój przedsiębiorczości w gminie oraz określono główne kierunki jej rozwoju (były one spójne z zapisami ww. studium). Potrzeby i możliwości w zakresie funkcjonowania gospodarki ściekowej diagnozowano z uwzględnieniem m.in. sytuacji i prognoz demograficznych.

W 2015 r. Gmina opracowała *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pozezdrze*, zawierający m.in. aktualną analizę sytuacji demograficznej, potencjału turystycznego oraz zagadnień dotyczących gospodarki wodno-ściekowej. Jednym ze zidentyfikowanych w tym programie problemów była dysproporcja w długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej⁷.

(dowód: akta kontroli str. 14-86)

Ustalone
nieprawidłowości

Gmina nie posiadała aktualnego programu ochrony środowiska. Ostatni taki program uchwalono w październiku 2004 r. i obowiązywał on do 2007 r.⁸ Brak programu był sprzeczny z postawieniami art. 17 ust. 1 Prawa ochrony środowiska, stanowiącego, że organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska oraz art. 14 ust. 2 tej ustawy, wskazującym, że polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą gminnych programów ochrony środowiska.

Wójt wyjaśnił, że opracowanie nowego programu było niemożliwe z powodu braku środków finansowych i konieczności zapewnienia w pierwszej kolejności finansowania potrzeb związanych z realizacją zadań własnych Gminy. Poinformował także, że 14 czerwca 2016 r. podpisał umowę z wykonawcą na opracowanie takiego programu (termin realizacji do 31 października 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 87-103, 346, 348-349)

1.3. Gminne regulacje dotyczące gospodarki ściekowej.

Opis stanu
faktycznego

Przyjęty przez Radę Gminy, w lipcu 2006 r., Regulamin zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków⁹, który spełniał wymogi określone w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁰ (dalej: „ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę”), zawierał m.in.: obowiązki przedsiębiorstw realizujących zadania w tym zakresie, obowiązki odbiorców, szczegółowe warunki i tryb zawierania i rozwiązywania umów z odbiorcami, sposób dokonywania rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach, warunki przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, techniczne warunki określające możliwość dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych oraz sposób dokonywania odbioru wykonanego przyłącza.

⁶ Przyjęty uchwałą Nr XIX/102/04 Rady Gminy w Pozezdrzu z 21 czerwca 2004 r.

⁷ Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej wynosiła 0,5.

⁸ Uchwała Nr XXV/124/04 Rady Gminy w Pozezdrzu z 28 października 2004 r. Określono w niej perspektywę realizacji programu do 2011 r.

⁹ Uchwała Nr XLIII/219/06 Rady Gminy w Pozezdrzu z 3 lipca 2006 r.

¹⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 139, ze zm.

W Regulaminie utrzymania czystości i porządku, uchwalonym w czerwcu 2013 r.¹¹, ustalono m.in.: wymagania dotyczące usuwania błota, śniegu i lodu, zasady mycia pojazdów, a także wskazano, że opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu ścieków powinien dokonywać podmiot posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie. Wskazano w nim, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości, że zbiorniki bezodpływowe powinny być opróżniane nie rzadziej niż raz na kwartał, a komunalne osady ściekowe z przydomowych oczyszczalni powinny być odbierane nie rzadziej niż raz na rok¹².

Od 1 stycznia 2003 r. zadania w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków realizował na terenie gminy Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Węgorzewie („ZUK”), posiadający zezwolenie Wójta na prowadzenie takiej działalności¹³. Zezwolenie to spełniało wymogi określone w art. 18 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zawarto w nim m.in. następujące zadania i obowiązki:

- zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny oraz zapewnienie należytej jakości odprowadzanych ścieków,
- bezwzględne przestrzeganie określonych przepisami warunków odprowadzania ścieków do ziemi i wód oraz regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków,
- przedkładanie Wójtowi informacji dotyczących jakości usług zbiorowego odprowadzenia ścieków,
- prowadzenie działalności w zakresie objętym zezwoleniem w sposób zapewniający optymalizację kosztów,
- uwzględnianie przedsięwzięć racjonalizujących odprowadzanie ścieków w wieloletnich planach rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych.

Zezwolenie to uprawniało Wójta, zgodnie z art. 18 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, do przeprowadzania kontroli działalności ZUK w zakresie objętym zezwoleniem, zwłaszcza w przypadkach zgłoszenia przez odbiorców usług istotnych nieprawidłowości dotyczących ich świadczenia.

W latach 2014-2016 (I kwartał) na terenie Gminy obowiązywały, uchwalone w grudniu 2008 r. przez Radę Gminy, na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości, maksymalne stawki za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych w wysokości 35 zł brutto za metr sześcienny¹⁴. W badanym okresie Gmina nie przejęła od właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 104-131)

1.4. Informacje posiadane przez gminę w zakresie gospodarki ściekowej.

Informacje dotyczące gminnej kanalizacji doprowadzonej do miejscowości i osad położonych nad jeziorami Gmina pozyskiwała w oparciu o inwentaryzację powykonawczą inwestycji prowadzonych w zakresie gospodarki ściekowej. W latach 2014-2016 (I kwartał) nie przeprowadzała kontroli zabudowy rozproszonej znajdującej się w rejonie jezior. Według informacji uzyskanej od Wójta, odbiór

¹¹ Uchwała Nr XXVII/142/13 Rady Gminy w Pozezdrzu z 13 maja 2013 r.

¹² §11 ust. 6 tego regulaminu.

¹³ Decyzja Wójta Gminy Pozezdrze Nr GK.7034/12/2002 z 17 grudnia 2002 r. o udzieleniu zezwolenia na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków. Zezwolenia udzielono na czas nieokreślony.

¹⁴ Uchwała Nr XXVIII/186/08 z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

ścieków z takich nieruchomości miał być realizowany przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na prowadzenie działalności w tym zakresie.

Oczyszczone ścieki z oczyszczalni w Pozezdrzu odprowadzane były do rowu melioracyjnego stanowiącego dopływ jeziora Lemieć, znajdującego się w odległości ok. dwóch kilometrów od terenu oczyszczalni. Rów ten odprowadzał także wody roztopowe i opadowe z przyległych terenów. Natomiast ścieki z rejonu miejscowości Harsz, położonej w zachodniej części gminy, odprowadzono do oczyszczalni w Węgorzewie.

Na terenie Gminy, nad trzema jeziorami znajdowało się pięć niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej obiektów turystycznych i wypoczynkowych:

- w miejscowości Przerwanki nad jeziorem Gołdopiwo – ośrodek wypoczynkowy (ścieki gromadzone w zbiorniku bezodpływowym),
- w Harszu nad jeziorem Wariak – gospodarstwo agroturystyczne (zbiornik bezodpływowy),
- w Jakunówku nad Krzywą Kutą – gospodarstwo agroturystyczne (zbiornik bezodpływowy), obiekt indywidualnej zabudowy wypoczynkowej (zbiornik bezodpływowy) i pole namiotowe (przenośne zbiorniki bezodpływowe).

W ramach rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej objętej strategią Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 Gmina planowała przyłączenie do niej w 2020 r. kolejnych 43 nieruchomości położonych w rejonie jeziora Gołdopiwo, z tego: 21 w miejscowości Jakunówko, 15 w Wyłudach i pięciu w Przerwankach.

(dowód: akta kontroli str. 132, 158-185, 216-217, 310-314, 341-342)

1.5. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacji sanitarnej.

Obowiązujący w badanym okresie wieloletni plan inwestycyjny Gminy, nie przewidywał realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej.

Gmina współpracowała z innymi gminami regionu WJM w opracowaniu strategii *Wielkie Jeziora Mazurskie 2020*, w ramach której na jej terenie m.in. ma zostać wybudowanych siedem km sieci wodociągowej w rejonie zlewni bezpośredniej jeziora Gołdopiwo i 75 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz nastąpić wzrost o 500 liczby mieszkańców korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków. Realizację tych zadań zaplanowano na okres kwiecień – grudzień 2020 r.

W latach 2014-2016 (I kwartał) oczyszczalnią ścieków i siecią kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy zarządzał ZUK, któremu dla realizacji związanych z tym zadań Gmina przekazała w użytkowanie stanowiące jej własność urządzenia kanalizacji sanitarnej. Zawarte w tym celu umowy pomiędzy Gminą i ZUK dotyczyły odrębnie każdego roku. Umowy na 2014 r. i 2016 r. przewidywały nieodpłatne użytkowanie przez ZUK ww. urządzeń, natomiast umowa na 2015 r. określała odpłatność w tym zakresie w wysokość 6.150 zł brutto miesięcznie. W badanym okresie ZUK nie opracował i nie posiadał wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Prezes ZUK wyjaśnił, że zgodnie z zapisem art. 21 ust. 7 ww. ustawy zakład ten nie jest zobowiązany do opracowania takiego planu, bowiem tylko eksploatuje urządzenia kanalizacyjne stanowiące własność Gminy, a zawierane z nią krótkoterminowe umowy, dotyczące m.in. zbiorowego odprowadzenia ścieków, nie przewidują prowadzenia przez jego zakład działań inwestycyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 133-150, 310-314)

Gmina była właściwie przygotowana do realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej. Prawidłowo zdiagnozowano także potrzeby i możliwości w tym zakresie. Gmina nie posiadała jednak aktualnego gminnego programu ochrony środowiska.

2. Wykonywanie przez gminę zadań w zakresie usuwania i oczyszczania ścieków.

2.1. Infrastruktura kanalizacyjna na terenie gminy oraz realizacja zadań wynikających z KPOŚK.

Opis stanu faktycznego

Według stanu na koniec 2015 r. Gmina liczyła 3414 mieszkańców, z których 2043 (59,8%) zamieszkiwało tereny aglomeracji Pozezdrze, a 424 aglomerację Węgorzewo (12,4%). Na koniec I kwartału 2016 r. Gmina dysponowała własną oczyszczalnią ścieków znajdującą się w Pozezdrzu¹⁵ oraz siecią kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 75,5 km z 31 przepompowniami¹⁶ i 464 przyłączami (wzrost liczby przyłączy o 11, tj. 2,4% w porównaniu do stanu z 31 grudnia 2013 r.¹⁷). Do kanalizacji sanitarnej, wg stanu na koniec I kwartału 2016 r., podłączonych było 726 spośród 1071 gospodarstw domowych znajdujących się na jej terenie (67,8%).

Z systemu kanalizacji sanitarnej korzystało 1775 mieszkańców aglomeracji Pozezdrze (86,9% liczby mieszkańców tej aglomeracji) i 424 mieszkańców aglomeracji Węgorzewo (100%)¹⁸. Ogółem, z kanalizacji korzystało 2199 mieszkańców Gminy (64,4%). W Gminie do sieci kanalizacji nie było podłączonych siedem miejscowości, w tym trzy położone nad jeziorami, tj.: Przerwanki nad jeziorem Gołdopiwo, Jakunówko nad Krzywa Kutą i Pieczarki nad Dgałem Wielkim.

W badanym okresie Gmina nie realizowała zadań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 151-154, 242-249)

2.2. Funkcjonowanie gminnej oczyszczalni ścieków.

W okresie objętym kontrolą Gmina posiadała aktualne pozwolenia wodnoprawne na odprowadzenie ścieków z oczyszczalni w Pozezdrzu. Do 31 lipca 2014 r. obowiązywało pozwolenie wydane przez Starostę Węgorzewskiego w dniu 8 lipca 2004 r., a następnie pozwolenie z 8 sierpnia 2014 r., które udzielone zostało na kolejnych 10 lat.

W okresie objętym kontrolą miało miejsce łącznie 106 awarii sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie Gminy (51 w 2014 r. i 55 w 2015 r.). W przeważającej większości dotyczyły one rozszczelnienia rur oraz zapychania się rurociągów i pomp. Przyczynami awarii była, wg ZUK, zła jakość materiałów użytych do budowy rurociągów, niewłaściwy rodzaj zastosowanej podsypki i zasypki rurociągów oraz niewłaściwe korzystanie z instalacji przez jej użytkowników.

W oczyszczalni ścieków w Pozezdrzu zastosowano mechaniczno-biologiczną metodę oczyszczania, przy oparciu części biologicznej na osadzie czynnym. Jej przepustowość, zgodnie z dokumentacją techniczną, wynosiła średnio

¹⁵ Informacje dotyczące jej przepustowości podano w pkt. 2.2. niniejszego wystąpienia.

¹⁶ Długość kanalizacji sanitarnej i liczba przyłączy nie uległy zmianie w okresie objętym kontrolą.

¹⁷ Przyłącza zostały wykonane przez osoby fizyczne.

¹⁸ Odpowiednio w latach 2013-2015 mieszkańcy tej aglomeracji odprowadzili za pośrednictwem kanalizacji sanitarnej 20,6%, 22,1% i 21,5% całości ścieków z terenu Gminy.

127,75 tys. m³ i maksymalnie 166,1 tys. m³ rocznie¹⁹. W okresie objętym kontrolą oczyszczalnia odebrała łącznie 90,6 tys. m³ ścieków (odpowiednio w kolejnych latach tego okresu – 40,6 tys. m³, 40,8 tys. m³ i 9,2 tys. m³²⁰). Średnia roczna ilość odebranych przez nią w tym okresie ścieków wynosiła 40,7 tys. m³. Przeprowadzone w tym czasie kontrole badania składu ścieków (po trzy w 2014 r. i 2015 r.) wykazały jednorazowe przekroczenie (w kwietniu 2015 r.) poziomu azotu ogólnego, określonego w pozwoleniu wodnoprawnym²¹.

Oczyszczalnia w Pozezdrzu była dwukrotnie modernizowana:

- w latach 2002-2003 m.in. zwiększono jej przepustowość do 450 m³ na dobę, wykonano prace ziemne i budowlane przy punkcie zlewnym, reaktorze biologicznym i rurowciągach (koszt prac – 1.254,86 tys. zł, z tego: 443,97 tys. zł z budżetu Gminy, 237,58 tys. zł z budżetu państwa i 573,32 tys. zł ze środków PHARE),
- w latach 2009-2010 m.in. zamontowano urządzenie do zagęszczania i odwaniania osadu, a także wybudowano wiatę magazynową na osad (zadanie zrealizowano w ramach Masterplanu 2007-2013²²; koszt – 782,27 tys. zł, z tego 576,27 tys. zł środki UE i 206 tys. zł pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

W latach 2014-2016 (I kwartał) Gmina nie prowadziła inwestycji związanych z rozbudową lub modernizacją oczyszczalni ścieków, gospodarką ściekową oraz odprowadzeniem wód opadowych i roztopowych.

(dowód: akta kontroli str. 151, 155-209, 220)

2.3. Funkcjonowanie innych oczyszczalni na terenie gminy.

Na terenie Gminy, przy ośrodku wypoczynkowym w miejscowości Pieczarki, funkcjonowała od 1998 r. oczyszczalnia ścieków o przepustowości 65 m³ na dobę, stanowiąca własność Pałacu Młodzieży w Warszawie. Gmina posiadała informacje o parametrach tej oczyszczalni oraz ilości ścieków odprowadzanych przez nią do ziemi²³. Działanie ww. oczyszczalni uwzględniono w *Koncepcji kanalizacji ściekowej Gminy w Pozezdrzu*, proponując włączenie jej do gminnego systemu kanalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 210-211, 346, 348-349)

2.4. Odprowadzenie ścieków pochodzących z wód opadowych i roztopowych.

W okresie objętym kontrolą Gmina nie posiadała sieci kanalizacji służącej do odprowadzenia wód opadowych i roztopowych. Nie podejmowała także działań w zakresie uregulowania gospodarki takimi wodami. W sprawie tej Wójt wyjaśnił, że na terenie Gminy nie występują wody opadowe i roztopowe pochodzące z terenów zanieczyszczonych (tereny przemysłowe, składowe, bazy transportowe itp.), a przebiegająca przez Gminę droga krajowa posiada uregulowaną gospodarkę w zakresie odprowadzania tych wód. Stwierdził też, że dla dróg powiatowych i gminnych oraz parkingów o stałej nawierzchni nie są wymagane pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych.

¹⁹ Przepustowość dzienna to odpowiednio: 350 m³ i 450 m³. Przepustowość mierzona w realnej liczbie mieszkańców (RLM) to 1729 jednostek.

²⁰ Stanowiło to odpowiednio: 24,4%, 24,6% i 22,2% maksymalnej przepustowości tej oczyszczalni.

²¹ Wartość wskaźnika wyniosła 19,4 mg/l, przy maksymalnym poziomie określonym na 15 mg/l. Wartości określone w ww. pozwoleniu były zgodne z normami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. poz. 1800).

²² Łączna wartość wszystkich prac zrealizowanych w ramach tego zadania wyniosła 7.450,81 tys. zł.

²³ Gmina dysponowała także właściwymi dla tej oczyszczalni operatem wodnoprawnym i pozwoleniem wodnoprawnym, dotyczącymi m.in. odprowadzenia ścieków oraz sprawozdania i wynikami pomiarów ilości i jakości ścieków z lat 2014-2015, które wykazały zgodność ze wskaźnikami ustalonymi w pozwoleniu wodnoprawnym. W 2014 r. ww. oczyszczalnia ta odprowadziła łącznie 1400 m³ ścieków, a w 2015 r. – 1100 m³.

Według stanu na koniec I kwartału 2016 r. Gmina posiadała 238,61 km dróg gminnych (z tego 46,83 km dróg publicznych i 191,78 km dróg wewnętrznych) oraz 2,5 tys. m² parkingów i innych nawierzchni utwardzonych.

(dowód: akta kontroli str. 151, 212-214, 346, 348-349)

2.5. Odprowadzenie ścieków z sezonowych obiektów turystycznych, autokarów i pojazdów campingowych oraz przystani i marin wodnych.

W badanym okresie całoroczne usługi noclegowe świadczyło na terenie Gminy 16 podmiotów dysponujących 219 miejscami noclegowymi. Ponadto, 10 podmiotów (z 372 miejscami) świadczyło takie usługi sezonowo²⁴. Ścieki z prowadzonych przez te podmioty obiektów były odprowadzane do kanalizacji sanitarnej (17 obiektów), zbiorników bezodpływowych (8) lub przenośnych zbiorników bezodpływowych (1)²⁵. W tym czasie, na terenie Gminy nie było punktów zlewnych ścieków z autokarów i pojazdów campingowych, miejsc przeznaczonych do usuwania nieczystości z jednostek pływających oraz marin żeglarskich.

W latach 2014-2016 (I kwartał) Wójt nie stwierdził przypadków nielegalnej zabudowy na terenie zlewni bezpośredniej jezior i nie przeprowadzał kontroli w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 186-187, 215-218)

2.6. Wydanie decyzji nakazujących właścicielowi nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia się do istniejącej na terenie gminy sieci kanalizacyjnej.

W badanym okresie w Gminie nie odnotowano przypadków wymagających wydania przez Wójta decyzji nakazującej właścicielowi nieruchomości przyłączenie do sieci kanalizacyjnej ani organizowania tzw. zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów dotyczących realizacji przez nich takiego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 219, 242-249)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Nadzór i kontrola realizacji zadań związanych z gospodarką ściekową na terenie gminy.

3.1. Nadzór gminy nad funkcjonowaniem oczyszczalni ścieków.

Opis stanu faktycznego

Gmina przeprowadziła w 2015 r. jedną kontrolę dotyczącą funkcjonowania oczyszczalni ścieków, związaną z przeglądem gwarancyjnym. W jej wyniku nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących jej działania²⁶. Nadzór nad działaniem oczyszczalni w Pozezdrzu Gmina sprawowała także poprzez analizowanie informacji o częstotliwości i przyczynach awarii systemu kanalizacji sanitarnej oraz wyników badań jakości odprowadzanych ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 158-163, 220-237)

3.2. Nadzór nad odprowadzaniem ścieków ze zbiorników bezodpływowych.

W latach 2014-2016 (I kwartał) usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych świadczyło na terenie Gminy ośmiu przedsiębiorców, posiadających aktualne zezwolenia Wójta na wykonywanie

²⁴ W tym pole namiotowe o nieustalonej liczbie miejsc noclegowych.

²⁵ TOI-TOI.

²⁶ Podczas kontroli poruszono m.in. problemy związane z awaryjnością pomp kanalizacyjnych w dwóch przepompowaniach ścieków (wystosowano pisma do producenta tych pomp) i niepodłączeniem jednego gospodarstwa do sieci kanalizacyjnej z powodu niezgodności istniejącej instalacji elektrycznej z projektem.

takich usług²⁷. Zezwolenia te spełniały wymogi określone w art. 9 ust. 1, 1aa i 1b ustawy o utrzymaniu czystości.

Gmina prowadziła ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się na jej terenie („ewidencja”). Według stanu na koniec I kwartału 2016 r. znajdowało się w niej 199 takich zbiorników i 10 oczyszczalni²⁸. Z danych przedstawionych podczas kontroli NIK przez przedsiębiorców wynika, że w latach 2014-2016 (I kwartał) odbierali oni ścieki także z 26 zbiorników bezodpływowych, które nie zostały ujęte w ewidencji. Łącznie więc, w ww. okresie na terenie Gminy znajdowało się 225 takich zbiorników, z tego:

- 178 zbiorników (79,1%) zlokalizowanych było na terenie nieruchomości zaopatrywanych w wodę z gminnej sieci wodociągowej - do tych nieruchomości w latach 2014-2016 (I kwartał) dostarczono łącznie 91,6 tys. m³ wody (w 2014 r. – 39,93 tys. m³, w 2015 r. – 42,03 tys. m³ i w 2016 r. – 9,64 tys. m³), a nieczystości ciekłe były odbierane tylko z 31 spośród tych zbiorników, w łącznej ilości 0,327 tys. m³ (odpowiednio w poszczególnych latach: 0,114 tys. m³, 0,189 tys. m³ i 0,024 tys. m³);
- 47 zbiorników (20,9%) znajdowało się na terenie 44 nieruchomości posiadających własne ujęcia wody – z 15 takich nieruchomości (z 15 zbiornikami bezodpływowymi) przedsiębiorcy odebrali w ww. okresie ścieki w łącznej ilości 0,354 tys. m³ (odpowiednio: 0,168 tys. m³, 0,15 tys. m³ i 0,036 tys. m³).

W badanym okresie tylko jeden zbiornik (0,4% ogółu) był opróżniany z częstotliwością określoną w regulaminie utrzymania czystości i porządku w Gminie, tj. nie rzadziej niż raz na kwartał. Kolejnych 45 (20%) opróżniano z niższą częstotliwością (nawet raz na dwa lata), a 179 (79,6%) nie było opróżnianych²⁹.

W latach 2014-2016 (I kwartał) przedsiębiorcy odebrali i przekazali do punktów zlewnych 1.746 m³ ścieków (1.047,1 m³ w 2014 r., 662,5 m³ – w 2015 r. i 36,4 m³ w I kwartale 2016 r.)³⁰. Nieczystości te były dostarczane przez nich do punktów zlewnych określonych w wydanych przez Wójta pozwoleniach i znajdujących się przy oczyszczalniach ścieków w Pozezdrzu i Węgorzewie oraz do punktu zlewnego w Krukłankach³¹. Punkt zlewny przy oczyszczalni ścieków w Pozezdrzu odebrał w tym czasie 21,9 m³ ścieków i 5,5 m³ komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się na terenie Gminy, a punkt zlewny przy oczyszczalni ścieków w Węgorzewie odpowiednio 388,6 m³ i 251,5 m³. Łączna ilość ścieków przyjętych przez te oczyszczalnie stanowiła 38,2% ścieków odebranych w tym czasie z terenu Gminy przez przedsiębiorców. Punkt zlewny w Krukłankach nie prowadził odrębnej ewidencji ścieków odbieranych z terenu Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 238-240, 251-305, 337-338)

Ustalone
nieprawidłowości

1. W 2011 r. Wójt wydał zezwolenie na wykonywanie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych pomimo, że złożony przez przedsiębiorcę wniosek nie spełniał wymogów określonych w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości – nie określono w nim przedmiotu i obszaru działalności przedsiębiorcy.

²⁷ W tym, od listopada 2015 r. spółka ZUK, świadcząca usługi w zakresie zbiorowego odprowadzenia ścieków na terenie Gminy.

²⁸ W prowadzonej przez Gminę ewidencji wykazano jako przydomową oczyszczalnię ścieków oczyszczalnię przy ośrodku wypoczynkowym Pałacu Młodzieży w Warszawie, znajdującym się w miejscowości Pieczarki. Została ona opisana odrębnie w pkt. 2.3. niniejszego wystąpienia.

²⁹ Wg informacji przekazanych przez przedsiębiorców.

³⁰ Dane na podstawie sprawozdań składanych w Urzędzie Gminy przez tych przedsiębiorców. Dane te różnią się od danych przedstawionych w informacjach przekazanych przez tych przedsiębiorców podczas kontroli NIK.

³¹ Gmina Krukłanki. Punkt ten dostarcza ścieki do systemu kanalizacji oczyszczalni ścieków Bystry (gm. Giżycko - miasto).

Wójt wyjaśnił, że sam fakt złożenia wniosku dotyczącego opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz adresat tego wniosku (Wójt) pozwalały na określenie przedmiotu i zakresu działalności wykonywanej przez przedsiębiorcę.

(dowód: akta kontroli str. 100-103, 238)

2. W ewidencji nie uwzględniono co najmniej 22 zbiorników bezodpływowych, z tego: 11 znajdujących się w miejscowości Przerwanki, sześciu w Pieczarkach, dwóch Kolonii Pozezdrze oraz po jednym w Harszu, Kutach i Wyludach. Istnienie takich zbiorników potwierdził jeden z przedsiębiorców odbierający z nich nieczystości ciekłe w latach 2014-2016 (I kwartał). Podczas kontroli NIK przedsiębiorca ten poinformował także o opróżnianiu w latach 2014-2016 (I kwartał) kolejnych co najmniej czterech zbiorników bezodpływowych, których nie ujęto w ewidencji (trzech w miejscowości Przerwanki i jednego w Harszu), nie wskazując jednak adresów nieruchomości, na których terenie były one zlokalizowane. Prowadzenie ewidencji jest obowiązkiem Gminy wynikającym z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości.

Wójt wyjaśnił, że właściciele nieruchomości nie zgłosili Gminie faktu użytkowania ww. zbiorników i zwrócił uwagę na to, że przepisy prawa nie regulują konieczności dokonywania przez nich takiego zgłoszenia. Poinformował również, że ewidencja ostatni raz była aktualizowana w 2013 r., a w maju 2016 r. rozpoczął prace nad aktualizacją ewidencji, która ma zostać zakończona do końca sierpnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 253-256, 264-265, 339-342, 346, 348-349)

3. W okresie objętym kontrolą NIK Wójt nie przeprowadzał, w ramach nadzoru, kontroli częstotliwości i sposobu opróżniania zbiorników bezodpływowych znajdujących się na terenie Gminy, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości. Zgodnie z art. 9u tej ustawy wójt sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy, a § 11 ust. 6 Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Pozezdrze stanowi m.in., że właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków obowiązani są do pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób systematyczny, zapewniając ciągłość użytkowania zbiornika oraz uniemożliwiając wydostanie się nieczystości poza zbiornik, lecz nie rzadziej niż raz na kwartał w przypadku zbiorników bezodpływowych.

Wójt wyjaśnił, że systematyczne prowadzenie takich kontroli wymaga znacznego zaangażowania czasowego pracowników Urzędu. Jego zdaniem, właściwym dla realizacji takiego zadania organem byłaby straż gminna, na której powołanie nie pozwala kondycja finansowa Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 241, 339-342)

4. W okresie objętym kontrolą Wójt nie sprawował należytej kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych obowiązku sporządzania kwartalnych sprawozdań, przekazywanych w terminie do końca miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy. W wyniku tego, w latach 2014-2015 od dwóch spośród ośmiu przedsiębiorców świadczących na terenie Gminy takie usługi Wójt nie wyegzekwował przekazywania tych sprawozdań. W jednym przypadku dotyczyło to sprawozdania za III kwartał 2015 r., a w drugim – sprawozdań kwartalnych za 2014 r. i 2015 r. Było to niezgodne z postanowieniami art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości oraz postanowieniami wydanych tym przedsiębiorcom zezwoleń na opróżnianie zbiorników

bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, wskazującymi na obowiązek przedkładania Wójtowi takich sprawozdań.

Kolejny przedsiębiorca przedstawił w przedkładanych Wójtowi kwartalnych sprawozdaniach za 2014 r. i 2015 r. informacje o tym, że nie odbierał nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych z terenu Gminy. Tymczasem, punkt zlewny przy oczyszczalni ścieków w Węgorzewie, prowadzony przez ZUK, zarejestrował w tym czasie odebranie od tego przedsiębiorcy odpowiednio 139,1 m³ i 164,5 m³ ścieków pochodzących z terenu Gminy. Wójt nie skorzystał z możliwości zweryfikowania danych zawartych w sprawozdaniu w sposób określony w art. 9p ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i nie wystąpił do tego przedsiębiorcy, zgodnie z art. 9p ust. 2 tej ustawy, o uzupełnienie lub poprawienie danych znajdujących się w ww. sprawozdaniach.

Wójt wyjaśnił, że przedsiębiorca, który nie złożył sprawozdań za 2014 r. 2015 r. był wielokrotnie i bezskutecznie upominany drogą telefoniczną w sprawie obowiązku składania takich sprawozdań (2 maja 2016 r. przedsiębiorca ten złożył sprawozdanie za I kwartał 2016 r.) Poinformował również, że w przypadku niewypełnienia przez ww. przedsiębiorcę obowiązku składania sprawozdań, po skutecznym wezwaniu do ich złożenia, cofnięte zostanie mu zezwolenie na opróżnianie przez tego przedsiębiorcę zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych. Wójt wyjaśnił także, że przedsiębiorca, który nie dostarczył sprawozdania za III kwartał 2015 r. zawiesił działalność z dniem 31 sierpnia 2015 r.

Zdaniem NIK przedsiębiorca ten powinien jednak złożyć stosowne sprawozdanie, ponieważ zgodnie informacją przedstawioną przez niego podczas kontroli NIK odebrał (13 lipca 2015 r.) 11,6 m³ nieczystości ciekłych ze zbiornika bezodpływowego znajdującego się w miejscowości Pieczarki. Nieczystości te zostały przez niego przekazane do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Węgorzewie.

Wójt wyjaśnił także, że nie miał możliwości sprawdzenia rzetelności sprawozdań składanych przez tego przedsiębiorcę, który informował w nich, że w latach 2014-2015 nie odbierał ścieków ze zbiorników bezodpływowych znajdujących się na terenie Gminy, a w tym czasie przekazywał takie ścieki do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Węgorzewie.

Zdaniem NIK Pan Wójt miał możliwość uzyskania danych dotyczących ilości ścieków oddawanych przez tego przedsiębiorcę do punktu zlewnego w oczyszczalni ścieków w Węgorzewie. Jej zarządca (ZUK) prowadził bowiem ewidencję ilości ścieków dostarczanych z terenu Gminy przez podmioty posiadające zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych.

(dowód: akta kontroli str. 239-240, 250, 267, 281-286, 305-309, 339-342, 346, 348-349)

3.3. Funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Opis stanu
faktycznego

Gmina podjęła działania w celu budowy na terenach o zabudowie rozproszonej przydomowych oczyszczalni ścieków, m.in. uczestnicząc w sporządzeniu w 2015 r. strategii *Wielkie Jeziora Mazurskie 2020*. W ramach realizacji wchodzącego w jej skład Masterplanu II, tj. działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej, założono uruchomienie programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach siedmiu gmin. W ramach realizacji tego programu w Gminie ma powstać 75 takich oczyszczalni.

(dowód: akta kontroli str. 310-314)

Ustalone
nieprawidłowości

Wójt nie prowadził kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się na terenie Gminy, tj. nie realizował obowiązku wynikającego z art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości. Brak działań w tym zakresie był również sprzeczny z art. 9u ust. 1 tej ustawy, stanowiącym, że wójt sprawuje kontrolę przestrzegania stosowania jej przepisów. Ponadto, § 11 ust. 6 Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Pozezdrze stanowi m.in., że właściciele nieruchomości wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków obowiązani są do pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób systematyczny, zapewniając ciągłość użytkowania zbiornika oraz uniemożliwiając wydostanie się nieczystości poza zbiornik, lecz nie rzadziej niż raz na rok.

Wójt wyjaśnił, że systematyczne prowadzenie takich kontroli wymaga znacznego zaangażowania czasowego pracowników Urzędu. Jego zdaniem, właściwym dla realizacji takiego zadania organem byłaby straż gminna, na której powołanie nie pozwala kondycja finansowa Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 241, 341-342)

Ocena częściowa

Gmina prowadziła ewidencję znajdujących się na jej terenie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, a Wójt wydawał zezwolenia na opróżnianie takich zbiorników oraz transport nieczystości ciekłych. Ewidencja nie była jednak prowadzona rzetelnie, bowiem nie ujęto w niej wszystkich zbiorników. Wójt nie sprawował również kontroli częstotliwości i sposobu opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków. Nie sprawował też należytej kontroli wywiązywania się przedsiębiorców z obowiązków określonych w udzielonych im zezwoleniach. Gmina nie kontrolowała gospodarki ściekowej w ww. zakresie i nie posiadała pełnej informacji o ilości, częstotliwości oraz sposobie usuwania ścieków oraz komunalnych osadów ściekowych z takich zbiorników i oczyszczalni.

4. Oddziaływanie przyjętych przez gminę rozwiązań na poprawę jakości wód Wielkich Jezior Mazurskich.

4.1. Pozyskiwanie przez gminę informacji dotyczących jakości wód.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, do monitorowania czystości wód w jeziorach znajdujących się na jej terenie gminy wykorzystywano roczne raporty Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska dotyczące stanu czystości wód w jeziorach i rzekach oraz informacje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Węgorzewie dotyczące wyników badań czystości wód podziemnych i miejsc wykorzystywanych do kąpieli. W latach 2014-2015 na terenie Gminy znajdowały się wyłącznie miejsca wykorzystywane do kąpieli zorganizowane przez organizacje i podmioty gospodarcze – po sześć w każdym roku³². Gmina posiadała bieżące oceny jakości wody w takich miejscach. Wszystkie te oceny stwierdzały przydatność wody do kąpieli.

(dowód: akta kontroli str. 315-316)

4.2. Współdziałanie z innymi gminami i organizacjami pozarządowymi na rzecz ochrony jakości wód Wielkich Jezior Mazurskich.

Wraz z innymi jednostkami samorządu terytorialnego regionu WJM Gmina współpracowała przy powstaniu w styczniu 2015 r. strategii *Wielkie Jeziora*

³² Lokalizacja takich miejsc była stała w obu latach.

Mazurskie 2020. Opis przedsięwzięć kluczowych oraz projektów komplementarnych zawierał m.in. ustalenia o planowanej, w ramach tzw. Masterplanu II, realizacji na terenie Gminy programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz o rozbudowie systemu odprowadzania ścieków wraz z uporządkowaniem gospodarki wodnej w miejscowościach Przerwanki i Jakunówko. Także w 2015 r., we współpracy z gminami obszaru funkcjonalnego Krainy WJM, opracowana została *Polityka przestrzenna gmin miejskiego obszaru funkcjonalnego Krainy WJM w świetle analizy studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w ramach projektu Planowanie miejskiego obszaru funkcjonalnego na terenie Krainy WJM*. W dokumencie tym wykazano częściową zgodność ze Strategią WJM posiadanego przez Gminę studium uwarunkowań przestrzennych i kierunków zagospodarowania w zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, a także obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów.

W okresie objętym kontrolą NIK Gmina nie identyfikowała potrzeb w zakresie zapobiegania i ograniczania skutków zanieczyszczenia i eutrofizacji antropogenicznej jezior znajdujących się na jej terenie.

(dowód: akta kontroli str. 310-314, 317-336)

Ocena częściowa

W latach 2014-2016 (I kwartał) Gmina nie realizowała zadań związanych z analizą oddziaływania funkcjonujących na jej terenie rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej na ekosystem WJM, w związku z czym odstąpiono od oceny tego obszaru działania.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³, wnosi o:

1. Sprawowanie kontroli nad częstotliwością opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz częstotliwością i sposobem pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się na terenie Gminy.
2. Podjęcie działań w celu egzekwowania od wszystkich przedsiębiorców świadczących na terenie Gminy usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych obowiązku terminowego przedstawiania Wójtowi kwartalnych sprawozdań z działalności objętej udzielonymi im w tym zakresie zezwoleniami oraz weryfikowania danych przekazywanych przez przedsiębiorców w takich sprawozdaniach.
3. Zaktualizowanie danych zawartych w ewidencji zbiorników bezodpływowych w zakresie faktycznej liczby zbiorników bezodpływowych, które znajdują się na terenie Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

³³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler
Andrzej Sibierski
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis